

ΤΟ 2012 ΕΙΝΑΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Μια οικογένεια με εκατομμύρια μέλη

Οι αρχές των συνεταιρισμών έχουν παραγνωριστεί στην Ελλάδα, παρά τη μακρόχρονη παράδοσή της

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΞΕΝΟΥ
xenos@agronews.gr

Τη σημασία των συνεταιρισμών στη διεθνή οικονομική δραστηριότητα σκοπεύει να αναδείξει η ανακρίρυξη του 2012 ως έτους συνεργατισμού. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις με συνολικά 1.000.000.000 μέλη, παρέχουν πάνω από 100.000.000 θέσεις εργασίας, 20% περισσότερες από αυτές που προσφέρουν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις. Οι 300 μεγαλύτερες συνεταιριστικές επιχειρήσεις στον κόσμο κατά το 2009 παρά την ύφεση, παρουσίασαν αύξηση στην ανάπτυξή τους κατά 14%, αντιπροσωπεύοντας σε όλους τους τομείς της οικονομίας ένα κύκλο εργασιών 1,1 τρισ. δολαρίων ίσο με αυτό της 10ης οικονομίας στον κόσμο, της Ισπανίας. Τα νεώτερα στοιχεία για το έτος 2011 αναφέρουν, παρά την ύ-

φεση, αύξηση του κύκλου εργασιών στα 1,6 τρισ. δολάρια.

Το σύνολο των συνεταιρισμών, όπως καταγράφεται από την έκθεση του ΟΗΕ, περιλαμβάνει, εκτός από γεωργικούς, πλήθος ακόμα συνεταιρισμών όπως καταναλωτικούς, δασικούς, ασφαλιστικούς, φαρμακευτικούς κ.λπ.

Γιατί πρέπει να συμμετέχει η Ελλάδα

Στη συνοπτική έκθεση του Δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Περιφερειακής Ανάπτυξης (www.diktio-kara.dos.gr), παρατίθενται στοιχεία για το Διεθνές Συνεταιριστικό Μοντέλο, έχοντας ως σκοπό να αναδείξει την αναγκαιότητα αλλά και τα οφέλη που θα προκύψουν από την πλήρη συμμετοχή της χώρας μας στον εορτασμό του Έτους Συνεταιρισμών.

Τα οφέλη αυτά δεν είναι άλλα από τη διαχρονική απάντηση στις κοινωνικο-οικονομικές κρίσεις σε όλο τον κόσμο και την ανθεκτικότητα του συνεταιρι-

στικού επιχειρηματικού μοντέλου σε περιόδους κρίσης, όπως την κατέδειξε η πρόσφατη έρευνα του Διεθνούς Οργανισμού Απασχόλησης (I.L.O.) του ΟΗΕ: «Απαντήσεις για την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση - Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περιόδους Κρίσης».

Χρειάζεται εκπαίδευση

Ειδικότερα, ως παραδείγματα υπέρ του συνεργατισμού αναφέρονται ο πρώτος σύγχρονος συνεταιρισμός του Rochdale, ο οποίος αφιέρωνε το 3% του πλεονάσματός του στην συνεταιριστική εκπαίδευση και χώρες όπως: Η Φιλανδία (με το 62% του πληθυσμού της ως μέλη συνεταιρισμών), η Σουηδία και ο Καναδάς (40% μέλη συνεταιρισμών), αλλά και η Ισπανία που επιτυχώς αναπτύσσει συνεταιρισμούς, 15 από τους οποίους παρέχουν το 21,6% των θέσεων εργασίας της χώρας. Τέτοια παραδείγματα διαπρέπουν στην ενημέρωση, στην εκπαίδευση για τους συνεταιρισμούς και στα Κέντρα Υποστήριξης Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Αντίθετα στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, «η λειτουργία των συνεταιρισμών βασί-

ζεται στον αυτοσχεδιασμό συνεταιριστικά απαίδευτων μελών, μιμούμενοι συνήθως μοντέλα της κρατικής ή ιδιωτικής οικονομίας, με τα γνωστά αποτελέσματα αποτυχίας των συνεταιρισμών στον τόπο μας».

Η εμπέδωση της διαφορετικότητας της συνεταιριστικής οικονομίας σε σχέση με την κρατική και την ιδιωτική διαδραματίζει βασικό ρόλο στην επιτυχή έκβαση ενός νέου συνεταιριστικού εγχειρήματος.

Η ανάγκη των μελών τους για υπηρεσίες ή για εργασία είναι ο πρωταρχικός σκοπός ίδρυσης των συνεταιρισμών.

Αμοιβή με βάση την προσφορά

Τα κύρια χαρακτηριστικά μιας συνεταιριστικής επιχείρησης, σύμφωνα με το Συνεταιριστικό Εγχειρίδιο του Διεθνούς Οργανισμού Απασχόλησης, έχουν διαφοροποιηθεί στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων, με αποτέλεσμα να έχει αλλοιωθεί η ουσία του συνεταιριστικού κινήματος. Όπως ακριβώς αναφέρονται στο Εγχειρίδιο, είναι τα εξής:

1 Οι συνεταιριστικές οργανώσεις ως μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις ανήκουν στα μέλη τους με σκοπό να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μελών τους για υπηρεσίες ή εργασία.

2 Τα αναγκαία κεφάλαια εκκίνησης συγκεντρώνονται από πολλά μέλη τα οποία χορηγούν από λίγα χρήματα σε αντίθεση με τις

εμπορικές επιχειρήσεις, όπου λίγοι άνθρωποι επενδύουν πολλά χρήματα. Επίσης, οι συνεταιρισμοί δεν δίνουν επίσης επενδυτικό μέρισμα.

3 Κάθε μέλος της επιχείρησης δεν αμείβεται με βάση τα μικρά κεφάλαια που συνήθως διαθέτει, αλλά βάσει της γενικότερης προσφοράς του στην επιχείρηση.

4 Μεγάλο μερίδιο των χρημάτων επιστρέφουν στο κοινό ταμείο για να ικανοποιήσουν κοινές ανάγκες, αντί να καταλήξουν στους επενδυτές (ένας επενδυτής που πρόσφερε π.χ. το 50% των πόρων για τη δημιουργία μιας επιχείρησης δικαιούται και το 50% των κερδών, τέτοιος επενδυτής δεν υπάρχει στους συνεταιρισμούς).

5 Σε περιόδους ύφεσης της οικονομίας ακόμη και σε περιόδους κρίσεων το κοινό και αδιαίρετο αποθεματικό διαθέτει πόρους ως κέρδη περασμένων καλών οικονομικών εποχών από τη στιγμή που δεν έχουν γίνει μέρισμα επενδυτών. Ο παραλληλισμός με τη λειτουργία της οικογένειας είναι ευθύς, καθώς οι πόροι αυτοί αφιερώνονται στη στήριξη των μελών μέχρι να ξεπεραστεί κρίση.

Όπως επισημαίνει το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, «στην Ελλάδα οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις δε δραστηριοποιούνται με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά αλλά ως μια μορφή κερδοσκοπικής επιχείρησης, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία».

«Εις τον ελληνικό λαό είναι έμφυτο το αίσθημα της αδελφότητας του συνεταιρισμού», είχε δηλώσει ο Γάλλος Φρανσουά-Λουί Μπουλανζέ, αρχιτέκτονας στην υπηρεσία του Όθωνα, που είχε αναλάβει την προώθηση της συνεταιριστικής ιδέας στην Ελλάδα.

ταν προσπάθησε να μεταφέρει το συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα, το οποίο ήδη έκανε τα πρώτα του βήματα στην Ευρώπη, έκπληκτος ανακάλυψε την μακριά συνεταιριστική παράδοση του τόπου μας, με πρώτο παράδειγμα στον γεωργικό τομέα των Συνεταιρισμό των Αμπελακιών.

Χαρακτηριστικά δήλωσε: «Εις τον Ελληνικό λαό είναι έμφυτο το αίσθημα της αδελφότητας του συνεταιρισμού... Η Ελλάδα θα πραγματοποιήσει οριστικά, υπό το κράτος της ελευθερίας, ό,τι είχε αρχίσει πριν από όλους τους λαούς κάτω από τη δεσποτική εξουσία των Τούρκων... Τα βάρη κατανέμονταν ανάλογα με το έχειν του κάθε πολίτη... και δόθηκε η αφορμή για να γίνουν μεγάλοι παραγωγικοί συνεταιρισμοί, γεωργικοί, βιομηχανικοί και ναυτικοί... Αυτοί είχαν ως θεμέλιο τη δίκαιη κατανομή των κερδών, ανάλογα με την γινόμενη εργασία... Ξεχώριζαν από πριν ένα ποσό ως αποθεματικό, για την εκπαίδευση των παιδιών για τα βοηθήματα προς τα ορφανά, τις χήρες και τους αρρώστους».

Η ιστορία που έχουμε ξεχάσει

Ο τόπος μας υπήρξε πρωτοπόρος στη δημιουργία σύγχρονων μορφών συνεταιρισμών μιας και περιλαμβάνεται στις πρώτες τρεις χώρες που δημιούργησαν συνεταιρισμούς σύμφωνα με το

«Historical Dictionary the Cooperative Movement» του Τζακ Σάφερ.

Ο Γάλλος Φρανσουά-Λουί Μπουλανζέ, ο οποίος έζησε στην Ελλάδα για περισσότερα από 30 χρόνια και εργάστηκε ως αρχιτέκτονας στην υπηρεσία του Όθωνα, ό-

Στόχοι του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών

Σύμφωνα με το Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Μπαν κι Μουν οι στόχοι του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών είναι οι παρακάτω:

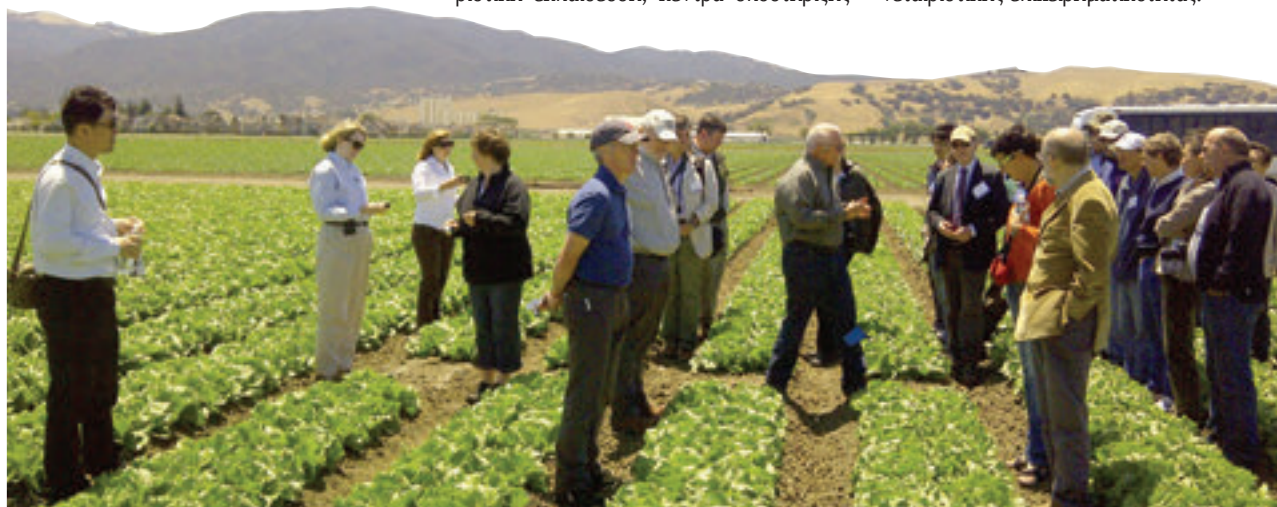
- Η αύξηση της ευαισθητοποίησης του

κοινού (και των αγροτών) για τα οφέλη των συνεταιριστικών επιχειρήσεων,

- η προώθηση σχηματισμού και ανάπτυξης συνεταιριστικών επιχειρήσεων (συνεταιριστική εκπαίδευση, κέντρα υποστήριξης

συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας) και

- ο καθορισμός των κατάλληλων πολιτικών, όπως η εφαρμογή κατάλληλου νομικού πλαισίου και τα κέντρα υποστήριξης της συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας.

Ένα επιχειρηματικό μοντέλο που αντέχει στην οικονομική κρίση

Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις σήμερα όπως επίσης και σε παλαιότερες κρίσεις ευημερούν και αναπτύσσουν τον κύκλο εργασιών τους ωφελώντας τόσο τον επιχειρηματικό όσο και τον κοινωνικό ρόλο που διαδραματίζουν. Στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγει η έκθεση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (I.L.O.) «Απαντήσεις για την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση – Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περίοδους Κρίσης». Οι αναφορές που ξεχωρίζουν στη συμβολή των συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην αναχαίτιση των κρίσεων είναι της μεγάλης ύφεσης της αμερικανικής οικονομίας τη δεκαετία του 1930, όπως επίσης στη Γερμανία, στην Ιαπωνία, αλλά και η φιλανδική και σουηδική κρίση, όταν κατέρρευσε η Σοβιετική Ένωση.

Φιλανδία των αρχών της δεκαετίας '90

Η έκθεση επισημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της ύφεσης στη Φιλανδία στις αρχές της δεκαετίας του 1990 μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης η ανεργία είχε ξεπεράσει το 20%. Η απάντηση στο πρόβλημα ήταν μία προσπάθεια προώθησης και υποστήριξης των συνεταιρισμών εργαζομένων από το υπουργείο Εργασίας και το Φινλανδικό Συνεταιριστικό Κίνημα που οδήγησε στο σχεδιασμό πάνω από 1.200 συνεταιρισμών εργασίας με αποτέλεσμα την επιστροφή ανέργων στην εργασία.

Γερμανικοί συνεταιρισμοί ακόμα και στα media

Στη Γερμανία ο συνεταιρισμός χαρακτηρίζεται ως το μοντέλο που σε δύσκολες στιγμές φαίνεται να εξασφαλίζει τη σταθερότητα και την ασφάλεια. Σήμερα παρατηρείται να επεκτείνεται σε νέα πεδία όπως τα ΜΜΕ. Συνολικά στη Γερμανία υπάρχουν 8.000 συνεταιρισμοί με μέλη περίπου 25 εκατομμύρια. Το 2008 δημιουργήθηκαν 250 συνεταιρισμοί με τον εν λόγω αριθμό να είναι ο διπλάσιος σε σύγκριση με το 2007.

Δίκτυο 25 αναπτυξιακών οργανισμών στη Σουηδία

Στη Σουηδία δραστηριοποιείται ένα δίκτυο 25 συνεταιριστικών αναπτυξιακών οργανισμών που στόχο έχει την ανάπτυξη των συνεταιρισμών εργαζομένων από το 1985. Το δίκτυο υποστηρίζει κάθε έτος τη δημιουργία 200 με 400 νέων συνεταιρισμών. Υπάρχουν περίπου 500 συνεταιρισμοί μέλη του Συνδέσμου με την πλειοψηφία των οποίων να είναι συνεταιρισμοί εργαζομένων. Εντούτοις εκτός από συνεταιρισμούς εργαζομένων προωθούνται και άλλοι τύποι όπως παραγωγών, καταναλωτών ή συνεταιρισμών πολλαπλών σκοπών. Ομολογουμένως η σουηδική και η φιλανδική εμπειρία δύναται να αναδείξει τη δυναμική δημιουργίας απασχόλησης μέσω του συνεταιριστικού μοντέλου.